

LBRIS

We know
books

Cristina Pascariu

ÎNGERII ROȘII

Roman

Prima parte

CASA CĂRȚII DE ȘTIINȚĂ
Cluj-Napoca, 2025

Lmânecele sfâșiate, înainta purtând ceva în brațe. Picioarele dezgolite pe care atârna ce mai rămăsese din țesătura de in care îi servise cândva drept înveliș al trupului, trădau, prin fiecare mușchi, forța acestui bărbat. Părea un cavaler. Avea pieptul puternic și brațele lui tari duceau o femeie. Părul ei lung și blond mătura, pe alocuri, pământul înghețat. Julia îi recunoscuse prima. Strigă cuprinsă de teamă, dar și de speranță:

— E Ana! Priviți, arată ea cu degetul, sunt Feng și Ana!

Sfârșitul primei părți

Cuprins

<i>Un roman între spiritualitate, istorie și etică</i>	5
<i>Mulțumiri</i>	9
Ana	11
Diavolul	30
Lupii	51
Mâncătorii de păcate	60
În Calais	86
Demonul șarpe	118
„Țigani”	127
Văduva	144
Godefroy de Bouillon	157
Worms	168
Golem	174
Altfel de luptă	200
Bijutierul	203
Tumult	210
Șah	230
Ce bine e să fie pace	238
Sângerânda pustie	246

© Cristina Pascariu, 2025

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PASCARIU, CRISTINA

Îngerii roșii : roman / Cristina Pascariu. -
Cluj-Napoca : Casa cărții de știință, 2025-
2 vol.

ISBN 978-606-17-2544-1
Partea 1. - 2025. - ISBN 978-606-17-2545-8
821.135.1

Ilustrație copertă: Gabriel Barbu, 2025.

Grafician: Roxana Ardelean
Corectare/stilizare text: Ana Văcărașu
Tehnoredactor: Marius Mureșan

Casa Cărții de Știință
400129 Cluj-Napoca; B-dul Eroilor, nr. 6-8
Tel.: 0264-431920
www.casacartii.ro; e-mail: editura@casacartii.ro

Un roman între spiritualitate, istorie și etică

Cristina Pascariu propune, prin *Îngerii roșii*, o operă de debut remarcabilă, care se prezintă formal drept roman istoric, dar care, în fond, se dezvăluie a fi o parabolă profundă despre umanitate, conflict moral și lupta eternă dintre puritatea interioară și corupția societală. Textul depășește cu mult granițele unei simple reconstituiri epice a primei cruciade – este o compoziție literară atent orchestrată, o meditație etică și spirituală despre condiția omului.

Acțiunea se desfășoară într-un spațiu anglo-saxon fictiv, în timpul primei cruciade, având-o în centru pe Ana – vindecătoare, cunosătoare de plante și femeie marginalizată care, împreună cu nepoata sa adoptată, Julia, trăiește retrasă, într-un cămin clădit în afara comunității. Primele capitole plasează cititorul într-un univers desăvârșit de detalii, în care realitatea cotidiană și sacrul coexistă în tensiune și armonie. Reîntoarcerea fratelui ei, John, un războinic cu trecut complicat, declanșează un lanț de conflicte atât la nivel exterior, cât și interior. În dialogurile dintre Ana și John se conturează esența romanului: ciocnirea dintre credință și abuzul de putere, dintre inocența sufletului și pragmatismul sângeros al ideologiilor religioase.

Cristina Pascariu scrie într-un registru elevat, bogat în imagini, cu o frazare uneori de factură barocă, alteori lirică și concretă. Descrierile naturii din debutul romanului sunt elocvente pentru stilul său: „Vârfurile pline de rouă ale pinilor păreau împodobite cu perle și aur” – un tablou ce îmbină miticul cu tangibilul, metafizica luminii cu simplitatea rugăciunii vizuale. Textul vibrează între solemnitate și oralitate, între gravitatea etică și tandrețea afectivă. Narațiunea nu alunecă în patetism, ci capătă forță prin autenticitatea trăirilor și claritatea simbolurilor. Ana este o figură feminină complexă, conturată cu rigoare și empatie. Marginalizată de comunitate, dar dăruită cu o înțelepciune ancestrală, ea devine un simbol al conștiinței lucide în fața intoleranței. Fratele ei, John, întruchipează omul sfâșiat între datorie și dragoste, între visul cruciadei și realitatea însângerată a unei Europe medievale fracturate.

Deosebit de reușită este figura Juliei – copilă rebelă, ageră, cu un simț nativ al dreptății. Personajele secundare sunt vii, tipologii simbolice, dar nu schematici, vibrând într-o atmosferă de lume veche, dar încă vie. Romanul se aventurează într-o critică lucidă a aparatului religios al vremii. Îl vedem pe Petru Eremitul, fanatic și naiv, pe papalitate ca pe o structură duplicitară, pe săraci ca pe niște victime ale unui ideal manipulat. Cristina merge mai departe de demascare; ea chestionează însăși ideea de mântuire prin violență și de legitimitate a sacrificiului. Pasajele despre martiraj, moarte, maternitate și transfigurare reflectă o viziune antropologică profundă și un dialog subtil cu tradiția creștină și filosofia existențială. Asemănătoare în spirit cu Yourcenar sau Eco, Pascariu nu scrie „despre religie”, ci „prin religie”, ca filtru al dramei

umane. Printre cele mai intense scene ale romanului se numără aceea a nașterii în casa Groamp – o descriere viscerală, reală, dar și metafizică. Nașterea devine aici nu doar momentul apariției vieții, ci și al unei jertfe sacrale. Ana este, în acest sens, o figură sacerdotală, o preoteasă a vieții, a suferinței și a salvării. Detaliile medicale, rituale, aproape arhaice, dovedesc nu doar documentare riguroasă, ci și o intuiție literară rară: corpul femeii devine text, rană, altar și poveste. Deși plasată într-un ev mediu fictionalizat, cartea este cutremurător de actuală. Marginalizarea femeilor, instrumentalizarea religiei, fanatismul, corupția clericală și sacrificarea individului în numele unei cauze devin teme centrale care vorbesc și despre societatea contemporană. Rezonanța cu realitatea noastră este directă și neliniștitoare.

Îngerii roșii este un roman puternic, care tulbură, incită, provoacă la reflecție. Cristina Pascariu reușește să ferească textul de clișeele genului istoric, oferind în schimb o operă hibridă – roman-parabolă, meditație filozofică, frescă socială și testament etic. Este o carte care cere un cititor atent, pregătit să traverseze, împreună cu Ana, nu doar o pădure a răului istoric, ci și labirintul întunecat al conștiinței. Un roman de forță și curaj, care merită nu doar citit, ci și recitit, ca o formă de purificare prin înțelegere.

Christian W. Schenk

Ana

Din cer. De acolo pogora mângâierea razelor acelei dimineți. Se revărsau peste colinele golașe, netezindu-le duios, ca o iertare venită după musturarea severă a unui ciclon. Spre răsărit, unde se întrezărea o pădure care rezistase cu stoicism vântului aprig, era liniște. Nicio coroană nu se mișca, nicio creangă nu gemea, iar frunzele și firele de iarbă păreau că se privesc în tăcere, pierdute într-o contemplație mută. Natura primea cu smerenie atingerea luminii, asemenea unei îndrăgostite copleșite de îmbrățișarea celui iubit.

Vârfurile pline de rouă ale pinilor păreau împodobite cu perle și aur. Frunzele țepoase străluceau în reflexii auri, iar păsările își cântau duetul dimineții senine. Era o oază de lumină – dincolo de ea, pădurea devenea deasă, întunericul o înghițea treptat, iar strigătele pescărușilor care își făcuseră cuiburi în adâncul ei se întorceau în ecou, tulburătoare, ca niște urlete de strigoi rătăciți. Cândva, oamenii transformaseră acea parte de pădure într-un simbol al fricii, reflectând neputința lor în fața sorții, a bolii, a naturii și – cea mai crudă dintre toate – a puterii.

Ana se trezise mai obosită decât de obicei. Dormise puțin, căci porcii mistreți descoperiseră grădina ei de legume și, scurmând cu boturile lor puternice pe lângă gardul bine legat, îl dărâmaseră. Încercase să-i sperie cu tot felul de zgomote: bătăi în tablă, pietre aruncate, strigăte. Dar se întorseseră, distrugând aproape jumătate din recoltă. În cele din urmă, obosită, renunțase să-i mai alunge și, întorcându-se în pat, le urase în gând un pântec plin. Se mai întâmplă... și ei trebuie să mănânce, își spuse Ana, înainte să adoarmă din nou.

Dimineață, ea se simțea mai deranjată de oboseală și de durerea de cap decât de paguba suferită. Se ridică anevoie și merse agale spre mica fereastră din scobitura acoperișului ce cobora până la pământ, întărit cu împletituri de stuf și paie fierte, prinse bine cu funii din papură și cânepă. Desfăcu legătura și primi cu recunoștință baia de lumină coborâtă din cer. Aceeași rază blândă mângâia și natura și omul, dându-le o aură aproape îngerească. Ana rămase nemișcată mult timp, cu fața în sus și cu ochii închiși. În cămașa de noapte albă, până în pământ, cu părul blond, lung și ondulat, căzând peste coapse, cu palmele întinse ca într-o rugăciune, părea o nălucă divină, o mireasă sărutată de pământul care, parcă, o îmbia spre dânsul. Casa ei umilă păstra aura luminoasă a stăpânei, chiar și când aceasta pleca. Și nu se mira nimeni, căci se spunea că omul sfințește locul nu doar prin ceea ce are în suflet, ci și prin însăși ideea că spațiul nu este doar un cadru gol, ci un martor tăcut al prezențelor și trăirilor, pe care, se pare, le poate păstra peste veacuri.

Împreună cu Julia, nepoata ei adoptată, Ana își săpase căminul în pământ – simplu, dar cald și primitiv. Coborând

patru trepte care marcau intrarea într-o încăpere mai degrabă ovală, decât dreptunghiulară sau pătrată, se dezvăluia un colț de poveste: lângă un cuptor improvizat, făcut dintr-un călnoi sub care așezase vreascuri, se afla o masă scundă, fără scaune. Într-un colț, pe un raft meșterit cu grijă, borcane de lut și sticlă, pline cu licori medicinale și plante uscate, așteptau cuminți. Paturile, suprapuse, erau legate de o scară de lemn. Peretele de care se sprijineau era căptușit cu blană de urs – jos dormea Ana, sus, Julia.

Mirosea a plante și a început de zi. Cele șase candelabre sculptate în pereți păreau străjeri tăcuți ai încăperii, gata să vestească, la nevoie, venirea luminii.

Ferestrele mici erau acoperite cu obloane de lemn ce puteau fi ridicate din interior, sprijinite de un băț din lemn de cireș fiert. Nu aduceau destulă lumină, așa că Ana găurise acoperișul și improvisase încă una, puțin mai sus, unde își făcea, de obicei, baia de soare. Pereții erau construiți din pietre de munte, sudate cu un amestec de mâl roșu și nisip, pe un zdravăn schelet din lemn. În spatele casei se afla, mereu, grămada cu tâșuri și lemne, bine acoperite împotriva ploii, iar între ele și casă – nelipsitele adăposturi pentru animale. Ana nu avea decât o capră și câteva găini, însă cuibarele din perete, în care găinile sărbătoreau fiecare ou prin cântat, se deosebeau de cele obișnuite.

Forțată să trăiască izolată de comunitate, Ana a trebuit să învețe cum să se protejeze. Pe umerii ei apăsa și responsabilitatea nepoatei sale, Julia, pe care o creștea singură de mai bine de zece ani, de când mama fetiței dispăruse. Tatăl, fratele Anei, pornise ca un îndrăgostit într-o căutare nebună a soției lui, convins că aceasta fusese forțată să trăiască undeva prin spațiul vremurilor tulburi.

Oamenii, însă, credeau că femeia îl părăsise, fugind cu al-tul. De aceea îl porecliseră Lăsatul. John Lăsatul. El venea rar să le viziteze, dar întotdeauna aducea destui bani pen-tru cele necesare. De multe ori, suma depășea posibilită-țile unei solde obișnuite de oștean, dar proveniența bani-lor rămânea un subiect sensibil.

Ana simțea vibrația pământului sub picioarele ei în-fășurate în ciorapi groși, din lână albă. Se aplecă în grabă, lipindu-și urechea de pământul măturat. Apoi trase zăvo-rul ușii, căci știa că se apropie un călăreț. Ușa semăna mai mult cu cea a unei fortărețe decât cu una de casă – groasă, ferecată, cu balamale înfipte adânc în bârnelor masive.

Tropotul calului se opri. În ușă se auziră două bătăi, o pauză, apoi cinci. Era semnalul lui John. Ea deschise în grabă și privi silueta înaltă, cu umeri lați, brațe puternice și cap rotund, mărginit de o frunte lată. Avea aceiași ochi mari și albaștri, aceeași privire blândă, pătrunzătoare, care înțelegea dincolo de cuvinte. Dar obrajii îi erau supti – poate de dorințe neîmplinite, poate de ofuri nerostite... sau de lacrimi înghițite în taina unei mândrii masculine. Pielea părea și ea schimbată. Fruntea nu mai strălucea ca odinioară, iar pomeții păreau oboșiți de palmele vântului din lungile călătorii.

Ana îi zâmbi și îl întâmpină cu voce bună:

— John, șuiule, hai de intră, nu sta-n târnaț, intră să stai la masă!

John merse spre ea și o bătu pe umăr:

— Ana! Nu sunt flămând. Am uitat de toate... de dor să vă văd.

— Ei!... Sper că de data aceasta nu ai venit iar cu mâna goală! – îl dojeni zâmbind, îndreptându-se spre coșul agățat de grindă pentru a lua niște legume salvate în noaptea trecută.

— Nu, cu siguranță nu. Zâmbi, legând în grabă calul de un pin, nerăbdător să-și întâmpine micuța, care, de fapt, nu mai era micuță și jucăușă ca ultima dată când o văzuse.

— Julia!!! Dar ce ai mai crescut! Ești deja o adevărată domniță! Uite ce ți-am adus...

John apucă baiera unei traiste din fire groase de câ-nepă, strânsă la un capăt cu niște șireturi de piele. Din ea scoase o tobă rotundă, pe diagonala căreia erau legate cu șnur două bile din lemn, în poziții opuse, astfel încât, la o mișcare, acestea loveau membranele pe rând. Apoi apucă o păpușă din lemn, cu păr de cal, niște ornamente de cap sclipitoare și elegante și un șal de lână, în formă triunghiulară, alb cu roz pal, moale și frumos.

— Mulțumesc, sunt foarte frumoase! spuse fata, cu brațele pline, zâmbind ștregărește.

— Mai e ceva! – zise el, scoțând din teacă o sabie de lemn.

— Asta știu că o să-ți placă cel mai mult!

— Daaaa!

Fata înșfăcă sabia și începu să-și imagineze inamici viguroși cu care se lupta energic și haotic. De la pârâu, Ana se apropia cu coșul de legume curățate și spălate.

— Până la urmă, tot armele o fac fericită... Parcă i-ai pus ceva în sânge când ai făcut-o.

— Armele sunt dinții diavolului. Sug sânge de om pentru a satisface lăcomia de bani și putere a unora. Dar, totuși, pentru noi e imposibil să supraviețuim fără ele. Dinții se luptă cu dinții, fierul cu fier, iar noi ne apărăm cum putem. Suntem obligați de moarte să mergem la moarte, dacă trăim sau nu, e în brațul nostru. De aceea, eu o învăț pe Julia să se apere.

John se îndreptă spre fată și îi aduse, treptat, fărâme de lumină în haosul cu care se lupta.

— Uite, Julia, atacul: piciorul drept îndoit, brațul opus în avânt, împingi în brațe și picioare, întorci corpul și câștigi putere! Tu poți ține sabia cu amândouă mâinile, așa spinteci totul în cale...

După ce fata obosi, John se retrase în dosul casei, după lemne și vreascuri, unde un izvor își șoptea cântecele adunate din mai multe sate. Apa își săpase, neîntreruptă în osteneala ei cântătoare, un culoar prin pământ și piatră, adânc și abrupt, încât trebuia să cobori câțiva pași pentru a ajunge la el. Săpăturile ei scosese din inerție rădăcinile unor copaci; unii, mai bătrâni, se răsturnaseră deja, iar rădăcinile lor păreau niște gheare ce zgâriau cu disperare ceața și norii, din dorința de a vedea frumosul cer albastru.

Căderea a doi dintre acești copaci servea drept punte peste pârâu și reprezenta un loc perfect pentru liniștea gândului.

Întins pe unul dintre bușteni, John închise ochii, din durere, căci se gândea la Julia, fetița crescută fără părinți... Îl muncea din nou regretul. Se simțea ca un orb împins pe un drum necunoscut, iar pașii care se numărau pe această cale îl îndepărtau de o alta. „De ce nu poți, în viață, călca pe două căi deodată?” – se întreba și i se părea nedrept că nu i se lăsa libertatea de a alege. Se născuse departe, crescuse aici, în vitregia unor brațe încrucișate care-i munciseră ființa și-i furaseră iubirea... Se întreba dacă să renunțe la căutările lui și să-i fie alături copilei. Dar cum își poate domoli arsura dragostei din piept? Și cum să-și liniștească conștiința încărcată de loialul jurământ pe care i-l făcuse soției sale? Trebuia să știe ce este cu ea și... s-o ajute!

Deschise încet ochii și fu cuprins de uimire, căci cerul se îmbrăcase într-un albastru fermecător... Pesemne, rădăcinile câștigaseră lupta din văzduh, alungând ceața. Albastrul acela îi fură ființa într-o profundă contemplare, pentru că nu mai auzea nimic. „Să fie oare ceva mai mareț decât acest majestuos albastru? Să fie oare raiul, de care povestește Petru Eremitul, mai de preț decât acest albastru, decât casele îmbrăcate în aur, decât munții de diamante?”

O mână îl înghionti, iar el tresări:

— Hei, credeam că dormi, spuse Ana.

John zâmbi blând și se ridică în capul oaselor, făcându-i Anei loc pe punte.

— La ce te gândeai așa profund?

— Mă gândeam la cer.

— Frumos și limpede azi, așa-i?

— Da, te fură această frumusețe.

Ana surâse.

— Când te duci?

— Peste trei luni. De data aceasta este ceva mai încurcat. Cred că o să plec pentru mai mulți ani. Uite banii aceștia, ține-i! Cred că vă vor ajunge pentru patru ani, dacă ai ceva grijă...

— Ține-ți punga! Nu-ți chema moartea, nu încerca să mă cumperi! – spuse Ana furioasă, împingând mâna lui, care ținea desaga plină de bani.

— Din păcate, moartea nu cere acordul nimănui...

— Dar se lasă căutată, John!

Cei doi făcură o pauză. Da, are dreptate, gândea el. Însă, contrar gândurilor, spuse:

— Haide, ia asta! Doar n-am de gând să mor, ce-i cu tine? Încă îmi place vinul, carnea e bună! John zâmbi, aruncându-i în brațe sacul greu.

Ana nu se mai împotrivi, dar întrebă îngrijorată:

— Ce e diferit acum?

Părul ei blond, lucios, curat și frumos împletit pe tâmple, strălucea în această abundență de lumină, iar ochii ei, de un albastru profund, făceau concurență frumuseții cerului. O pictură de armonie și frumusețe se contura pe chipul ei, chiar și în aceste clipe de încruntată îngrijorare.

Dar sentimentul de vină îi dădea din nou târcoale lui John: poate, dacă nu ar fi lăsat fata lui în grija Anei, ea ar fi avut acum un soț bun... poate ar fi fost mai fericită...

— Te-ai gândit vreodată cum ar fi fost viața ta, dacă o creșteam eu pe Julia?

— Da. Plină de griji pentru voi doi.

Amândoi începură să râdă.

— Totuși – reluă John – poate ai fi avut un soț bun...

Ana râse:

— Un soț bun nu ar fi fost împiedicat de Julia, dimpotrivă. Mi-ar fi apreciat sacrificiul și m-ar fi ajutat.

Câtă dreptate avea...

— Vrei să știi ce e diferit acum? Este un monah, Petru Eremitul, care a primit de la Papă acordul de a merge să elibereze Ierusalimul, orașul Sfânt. Am fost cu el, dorind să ajung acolo pentru un ban, dar țărani pe care i-a luat erau nepregătiți și neinstruiți în ale luptei și suferinței. Nu au mai putut răbda foamea și lipsa, și s-au dedat la toate mârșăviile posibile: jefuiau, violau și omorau creștini care, mai înainte, le pusese rămasă masa și casa la dispoziție. Au nimicit credincioși pașnici din Regatul Ungariei... Ana, promisem ordin să-l ajut pe acest Petru, dar el – un călugăr care ascultă doar ce-i vorbește Dumnezeu, nu omul – se bazează pe credința în puterea crucii... Nu planifică

mult, nu analizează tot; m-am întors să raportez la Roma, cerând cavaleri și oameni instruiți în luptă, pentru a duce mai departe lupta pentru eliberarea Ierusalimului și, în același timp, pentru salvarea țăranilor care au plecat cu neveste și copii într-o luptă a anarhiei... Dar Papa cunoștea deja situația și era hotărât să trimită trupe peste trei luni, după ce le vor organiza. Se pare că Dumnezeu i-a vorbit atât Pontifului, cât și lui Petru Eremitul.

— Sigur! Alți criminali sucitori de minți, care vând idealuri mărețe și, în numele acestora, își permit orice fel de cruzime. Despre aceștia cu biserica, ce să zic, cred că nu e bine să ai vreo legătură cu ei, John. Omoară fără milă, chiar dacă le faci bine...

John știa de experiența surorii lui cu Biserica Catolică. Fusese nevoită să se retragă în acea pădure, după ce monahii au convins sătenii că atrage răul asupra lor. Alungate, fără nimic, o luară de la început, într-un loc unde nu era soare îndeajuns, pământul era stâncos, animalele sălbatice dădeau târcoale, iar trebuințele sociale erau greu de îndeplinit. Acolo nu era niciun viitor pentru ele. El se gândea că le va scoate din locul acela. După luptă ar avea bani destui pentru a le asigura un trai decent în Londra. De aceea trebuia să se amestece cu ei. De aceea, și încă mai era ceva: o durere, o dorință, o altfel de băta-lie... Dar el nu mergea să lupte în numele lui Isus Hristos, el urma să lupte pentru ele.

— Hakim al Egiptului a distrus Biserica Mormântului lui Isus Hristos. Creștinii au o stare rea și dureroasă, reluă John povestea. De ani buni sunt ținuti în case, ca să nu poată face nicio sărbătoare. Au voie să iasă doar la muncă, una silnică. Pe ferestrele caselor lor sunt aruncați șobolani,